

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Högelidsskolan F-6 med fritidshem

Läsår 2020/2021

Antagen
Mariestad
2020-11-05

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	4
1.2. Ansvar.....	4
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	4
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	4
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	5
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
3. Undersök risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår.....	6
3.1 Undersök och analysera risker och hinder	6
<i>Samsyn om rutiner</i>	7
3.1.3 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier	8
3.2 Metod/kartläggning.....	11
3.3 Planerade åtgärder för läsåret.....	11
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	12
4.1 Barn/elevs delaktighet	12
4.2 Medarbetares delaktighet.....	12
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet.....	13
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	13
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever.....	13
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev.....	14
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	15
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.....	16
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.....	17
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	17
6. Referenser	17
7. Bilagor.....	18
7.1 Definitioner.....	18
7.2 Lagstiftning och styrdokument.....	20
7.3 Anmälningsskyldighet	21

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Högelidsskolan f-6 plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Högelidsskolan F-6	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Klassråd	Ja
Elevråd	Ja
Samlingar med diskussioner kring värdegrund	Ja
Styrda rastaktiviteter för F-6	Ja
Värdegrundsdiskussioner samt belysa diskrimineringsgrunderna	Ja
Friskvårdsvecka	Ja
Diskussioner kring självkänsla för åk.6	Ja
Integrering av elever från grundskolan på fritids	Ja

Öka vuxennärvaron i omklädningsrum och där högstadiet möter yngre elever t.ex. vid stora matsalen	Ja
Rastvärdssystem med fler rastvärdar ute på skolgården. Samtliga ska bära reflexväst.	Ja
Vuxennärvaro där barnen finns för att guida i det sociala samspelet och uppmärksamma positiva beteenden	Ja
Se till att ingen elev är ensam på rasten	Ja

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Rektor ansvarar för att ärenden rörande kränkning/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier rapporteras till huvudmannen.

Totalt 25 st under läsåret 19/20.

Av de 25 kränkingsanmälningar som gjorts under läsåret har 2 kategoriserats med koppling till diskrimineringsgrunderna. 28% är psykosociala, 8% är verbala och 20% fysiska. 28% av kränkningarna har gjorts i klassrummet.

60% av anmälningarna gällde elever i åk.5

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Vi har haft återkommande fungerande klass- och elevråd där eleverna har fått framföra sina åsikter i olika frågor och även haft beslutsmandat. Vi har använt klass- och elevråd till att bland annat utvärdera och följa upp våra olika åtgärder och insatser som t.ex. rastaktiviteter. Klassrumsregler, ordningsregler och matsalsregler har diskuterats och upprättats i samförstånd. Till grund för dessa ligger värdegrundsdiskussioner som förs dagligen i klassrummen och samlingar på fritids där man använder värdegrundskort samt filmer för att lyfta hur vi är mot och ser på varandra. Elevhälsan har föregående läsår varit inne och jobbat utifrån det framtagna årshjulet gällande främjande arbete i berörda

klasser, samt varit inne vid behov för att tillsammans med pedagogerna jobba förebyggande kring saker, situationer och frågor som varit aktuellt för elevgrupper och klasser.

Vi använder våra klass- och elevråd som bollplank i upprättandet av våra planer. Vi ser en vits i att eleverna får vara med att påverka och utveckla skolans arbete och att deras åsikter är en viktig del och värderas högt.

Vi har inte belyst de olika diskrimineringsgrunderna som vi hade tänkt göra i samband med Friskvårdsveckorna. Vi ser det som en viktig del under kommande läsår och ska anpassa det arbetet utifrån elevernas ålder.

Att se direkta resultat från främjande arbete är svårt, då arbetet bygger på att utveckla detta under hela skoltiden för eleverna. Arbetet har mottagits bra av eleverna som efterfrågar när man kommer tillbaka till klassen. En utmaning är att kunna planera in detta på ett bra sätt så det inte blir för störande i den ordinarie undervisningen. Det främjande arbetet behöver planeras i tid då det är lätt att det akuta arbetet tar över.

Under Friskvårdsveckan valde vi att ha en schemabrytande aktivitet om dagen för att kunna behålla så många rutiner och strukturer som möjligt. Syftet med veckan var att belysa vikten av att röra på sig och prata om faktorer för att må bra samt att genomföra aktiviteter som väver in detta. Upplevelsen från personalen är att det krävs mycket planering innan men att en klar majoritet av eleverna verkligen uppskattar veckans innehåll.

Den utökade vuxennärvaron på raster och i omklädningsrum har lett till att mindre oro upplevs. Resurspersoner används för att minimera orosmoment kring förflyttningar och miljöer där de möter högstadiel elever. Rastvärdssystemet har setts över och personalen rör sig kring de platser som eleverna pekat ut som oroliga. Personalen har reflexvästar på sig vilket medfört att eleverna lättare kan se var de vuxna finns.

Vi har både haft obligatoriska och frivilliga rastaktiviteter. Under kommande läsår fortsätter vi med detta med fritidspedagogerna som coacher.

Under läsåret påbörjades vårt samarbete med grundsärskolans fritidshem för att till kommande läsår vara helt integrerat med ett fritidshem för alla elever.

3. Undersök risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Undersök och analysera risker och hinder

3.1.1 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p><i>Nya och blandade elevgrupper</i></p> <p>I skolstart i fsk och åk.1 och åk.4 möts delvis nya och blandade elevgrupper och nya elever och lärare i olika ämnen och situationer. I dessa grupprocesser kan det finnas risk för kränkningar och trakasserier.</p>	<p>I sin lära känna-process i samband med skolstart finns det osäkerhet kring det nya och kring attityder vilket vi tänker grundar sig i att de inte riktigt vet vad som väntar på ny skola eller ny klass samt att de inte känner alla sina nya klass- och skolkamrater. I vissa fall, där elev och lärare inte lyckas skapa en förtroendefull relation, finns en högre risk för ohälsa och kränkningar.</p>
<p><i>Raster och mellanrum</i></p> <p>Under raster och fria aktiviteter samt i omklädningsrum finns det en risk att elever tar till negativa attityder/kränker eller trakasserar annan/andra elev/elever.</p>	<p>I skapandet av nya grupperingar har barnen kommit olika långt i sin utveckling i socialt samspel. Detta medför att vissa barn behöver handledning av vuxna för att lyckas. Det är ibland en utmaning för våra elever som i sin osäkerhet tar till negativa redskap i det sociala samspelet.</p>
<p><i>Samsyn om rutiner</i></p> <p>Om personal inte lyckas hålla det som de överenskommit i till exempel plan mot trygghet och studiero faller då de regler och rutiner vi satt för att säkra upp trygga elevgrupper. Utifrån detta så finns det då en risk att elever tar till negativa attityder samt att man ges utrymme att kränka och/eller trakassera annan/andra elev/elever.</p>	<p>Det kan finnas olika orsaker till svårigheter att upprätthålla samsyn/överenskommelser i personalgruppen, såsom tolkningar, upplevd arbetsbelastning, eller egna värderingar. Vi behöver fortsätta arbetet med att vuxenvärlden ska hålla ihop om det som överenskommit samt att regler och rutiner följs. Detta gör vi i år med uppföljningar i tripplarna där plan mot trygghet och studiero utvärderas kontinuerligt.</p>

3.1.2 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Sexuella trakasserier</i></p> <p>I de låga åldrarna som eleverna på en F-6 skola är i kan situationer där elever utsätter varandra för sexuella trakasserier i form av fysisk kontakt eller verbala uttryck uppstå men på grund av den låga åldern är detta mycket sällsynt.</p>	<p>På grund av de låga åldern på våra elever är detta kanske mer ett bekymmer hos äldre elever. Dock kan det finnas ett mörkertal och ämnet behöver fortsätta diskuteras utifrån medvetet arbete med normer och värdegrund. Barn lär sig ord och uttryck från sin omgivning både i hemmet, sociala medier, nätet filmer med mera och tar med sig detta till skolan. Värdegrundsdiskussioner för dagligen utifrån ålder för att motverka detta.</p>

3.1.3 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p><i>Kön</i></p> <p>Skämt och nedsättande kommentar utifrån stereotypa könsbilder.</p>	<p>Stereotypa könsbilder finns fortfarande i elevernas miljö både i och utanför skolan. I skolan behöver vi diskutera kring dessa könsbilder för att undvika diskrimineringar och trakasserier gällande kön.</p>
<p><i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i></p> <p>Vi har ibland indelning av elever i traditionella tjej- och killgrupper vilket kan få konsekvenser för den enskilde eleven.</p> <p>Omklädningsrummen är uppdelade utifrån biologiskt kön som kille och tjej vilket kan få konsekvenser för den enskilde eleven.</p>	<p>Indelning av elever i traditionella kill- och tjejgrupper, samt traditionellt utformade omklädningsrum kan få konsekvenser för den elev som inte upplever sig falla inom dessa normer. Det är något vi behöver diskutera vidare utifrån könsnormer och ta hänsyn till när vi väljer att dela upp elever utifrån kön.</p> <p>Vi kan erbjuda enskilda omklädningsrum för elever som av någon anledning inte</p>

	känner sig trygga i att byta om med andra elever.
<p><i>Etnisk tillhörighet</i></p> <p>Stereotypa föreställningar om etniska och religiösa grupper som eventuellt uttrycks på skolan samt inom media och läromedel.</p> <p>Modersmållärare och studiehandledare finns inte på alla språk i kommunen vilket kan få konsekvenser för den enskilde eleven.</p>	<p>Stereotypa föreställningar om olika grupper kan verka direkt eller indirekt diskriminerande på individen. Skolan är en del av samhället och omfattas av i stort samma normer som samhället i övrigt. Skolan måste därför aktivt arbeta för att medvetandegöra dessa normer samt arbeta för att motverka fördomar och stereotypa attityder kring olika etniska och religiösa grupper. Där ingår att kritiskt granska och diskutera hur människor och grupper presenteras och framställs i våra läromedel och i media.</p> <p>Som skola erbjuder vi även studiehandledare och modersmålsundervisning.</p>
<p><i>Religion eller annan trosuppfattning</i></p> <p>Skolans verksamhet är anpassad utifrån kristendomens högtider och traditioner. Detta kan få konsekvenser för den enskilde elever som tillhör andra religioner och trosuppfattningar vid t.ex. fastaperioder, bönestunder och specialkost.</p>	<p>Svensk skola anpassas efter kristen tro och svenska traditioner vilket sätter ramarna för möjligheterna att anpassa verksamheten till andra trosuppfattningar och religioner. Detta kan ibland skapa svårigheter för elever med annan religion eller trosuppfattning.</p>
<p><i>Funktionsnedsättning</i></p> <p>Klassrummen i nuvarande fysiska utformning ger inte alltid en lärmiljö som passar alla. T.ex. har alla klassrum inte tillgång till grupprum.</p> <p>Utbildningen är inte alltid utformad så att alla elever kan tillgodose sig den.</p>	<p>Högelidsskolan är byggd i etapper med olika tillbyggnader och renoveringar genom åren. Byggnaden i sig och undervisningslokalernas utformning sätter vissa ramar för hur vi kan utforma utbildningen vilket ibland försvårar möjligheten att säkerställa en tillgänglig utbildning för alla.</p>

	<p>Vidare är undervisningens kvalitet och tillgänglighet beroende av många faktorer såsom skolans organisation i stort, samt lärares utbildning, erfarenhet och kompetens.</p> <p>Vi delar lokaler med en grundsärskola vilket leder till att våra elever redan från förskoleklass blir vana med att träffa på och umgås med barn med olika fysiska, psykiska och intellektuella förutsättningar.</p>
<p>Sexuell läggning</p> <p>I språkbruk bland elever använder man ibland sexuell läggning som ett skällsord (bög, homo, osv).</p>	<p>Skolan är en del av samhället och omfattas av i stort samma normer och hyser samma fördomar som samhället i övrigt. Skolan måste därför aktivt arbeta för att medvetandegöra dessa samt arbeta för att motverka fördomar och stereotypa attityder kring sexuell läggning. I skolans verksamhet problematiseras inte normer och vissa ord/begrepp (t ex ”normal”) i tillräcklig hög grad.</p> <p>Vi behöver i högre grad kritiskt granska våra egna föreställningar och normer och utifrån detta även diskutera hur människor och grupper presenteras och framställs i våra läromedel och i media. Vidare behövs aktivt arbete kring språkbruk och tydliggörande av ramarna för vad som är accepterat och inte.</p>
<p>Ålder</p> <p>Risksituationer kan uppstå på raster då äldre elever försöker ändra regler eller förutsättningar till sin egen fördel.</p>	<p>I fria aktiviteter händer det att de äldre eleverna försöker styra de yngre. Det är ytterst viktigt att rastvärdarna är aktiva och förhindrar åldersdiskriminering.</p>

3.2 Metod/kartläggning

Trygghetsenkäter bland eleverna, trygghetsvandringar, personals utvärderingsfrågor, arbetslagens kvalitetsverktyg, observationer och samtal, samt analys från föregående års plan är de metoder som använts för kartläggning av risker och hinder i verksamheten.

3.3 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på Högelidsskolan F-6 med fritidshem	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Handlingsplan över trygghet och studiero	Augusti med uppföljning 2 ggr/termin	Pedagoger/ rektor
Klassråd regelbundet	Starten av läsåret samt sträcker sig över hela läsåret	Pedagoger
Elevråd	2-3 gånger per termin	Rektor
Samlingar med värdegrundsdiskussioner	Dagligen med stöd av värdegrundskort	Fritidspedagoger
Rastaktiviteter	Tisdag - torsdag	Fritidspedagoger
Värdegrundsdiskussioner samt belysa diskrimineringsgrunderna	Dagligen/veckovis eller vid behov	Pedagoger
Friskvårdsvecka		Arbetslag F-3 och 4-6
Diskussioner kring självkänsla för åk.6	Enligt framtaget årshjul för främjande arbete	Kurator och förebyggare
Integrering av elever från grundskolan på fritids	Hela läsåret	Fritidspedagoger

Planerade förebyggande åtgärder på Högelidsskolan F-6 med fritidshem	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Ansvarig
Öka vuxennärvaron i omklädningsrum och där högstadiet möter yngre elever t.ex. vid stora matsalen	Hela läsåret	Pedagoger/elevassistenter
Rastvärdssystem med fler rastvärdar ute på skolgården. Samtliga ska bära reflexväst.	Hela läsåret	Pedagoger/elevassistenter
Vuxennärvaro där barnen finns för att guida i det sociala samspelet och uppmärksamma positiva beteenden	Hela läsåret	Pedagoger/elevassistenter
Se till att ingen elev är ensam på rasten	Hela läsåret	Pedagoger/elevassistenter

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

Planen upprättas och förankras genom dialog i olika forum i enlighet med BEO:s riktlinjer.

4.1 Barns/elevs delaktighet

Planen går igenom på elevråd tillsammans med rektor och biträdande rektor. Vid klassråd diskuteras de olika diskrimineringsgrunderna samt vad som är kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

4.2 Medarbetares delaktighet

Planen skickas ut på remiss till samtliga i personalen innan den antas.
Utvärdering av föregående års plan ska genomföras i slutet av läsåret.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Planen läggs ut på infomentor och hemsidan vilket leder till att möjlighet för återkoppling och synpunkter finns.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

Ytterst ansvarig för att inga elever eller vuxna på skolan diskrimineras, kränks eller trakasseras är rektor. För att uppnå målet att alla behandlas väl och lika behöver alla på skolan känna ansvar för att uppmärksamma och rapportera diskriminering och kränkning. Eleverna gör det efter förmåga, för de anställda vuxna är det en skyldighet.

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens/elevens mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen i elevloggen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet	Mentor/pedagog

	hanterat det samt dokumentera samtalet.	
--	---	--

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentorer.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor

9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad)/elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor

6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas chef förskola och pedagogisk omsorg/ grundskolechef/avdelningschef Vadsbogymnasiet och vuxenutbildning och/eller personalenheten.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter elev för diskriminering.	Informera rektor

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

D. Rektor utsätter elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera chef förskola och pedagogisk omsorg/ grundskolechef/avdelningschef Vadsbogymnasiet och vuxenutbildning
---	---

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera chef förskola och pedagogisk omsorg/
grundskolechef/avdelningschef Vadsbogymnasiet och vuxenutbildning

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera rektor eller chef förskola och pedagogisk omsorg/
grundskolechef/avdelningschef Vadsbogymnasiet och vuxenutbildning

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
 - Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
 - Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
 - FN:s barnkonvention
 - Skollagen (2010:800)
 - Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
 - Socialtjänstlagen (2001:453)
-

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning..

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den

som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektorer för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektorer ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter.

Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning

- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.